

Yliopistojen laadunvarmistus ja sen tulevaisuus

Jani Ursin

Koulutuksen tutkimuslaitos
Jyväskylän yliopisto

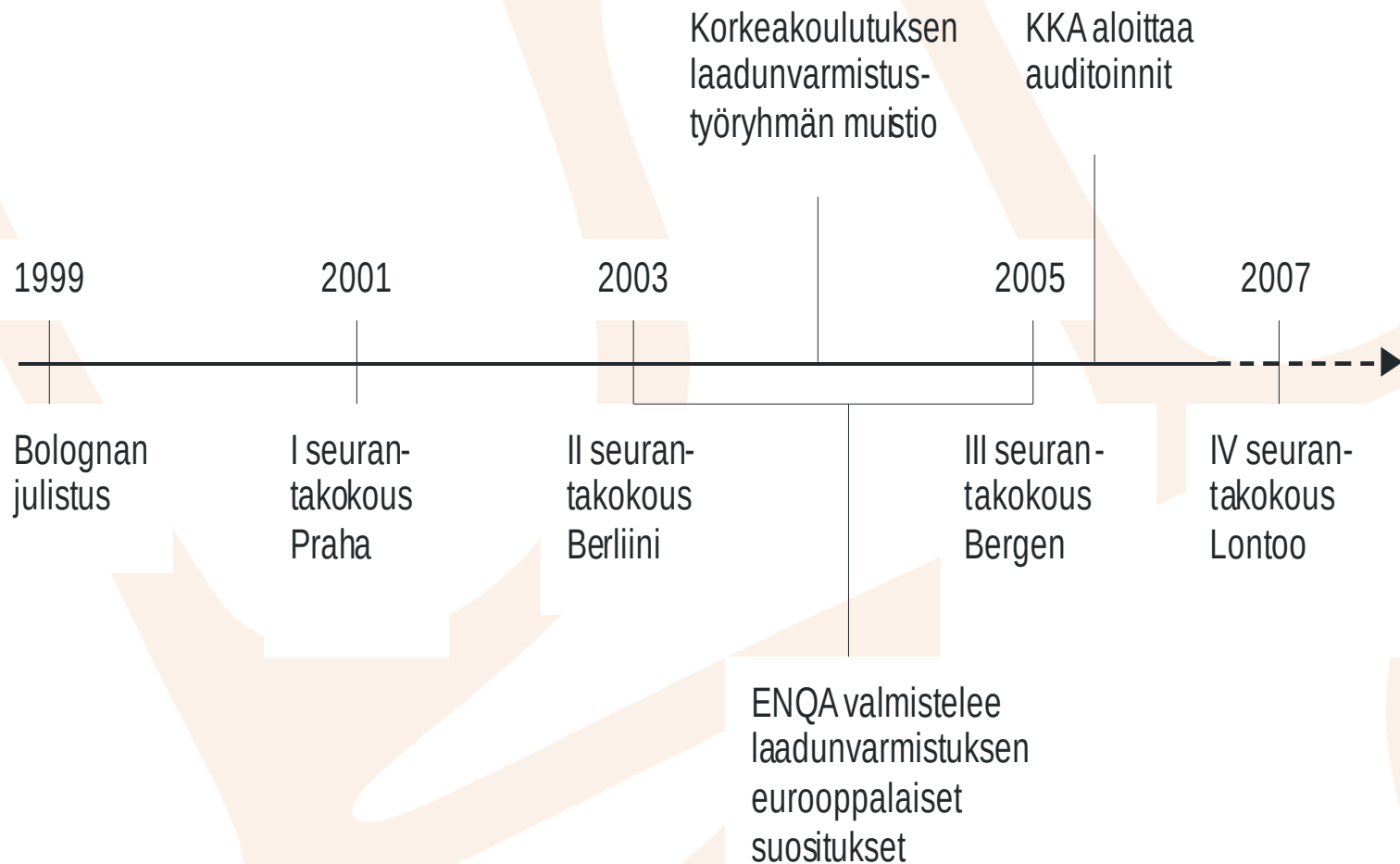
KOULUTUKSEN TUTKIMUSLAITOS
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Laadunvarmistuksen aikajana 1999-

15.2.2007

sivu 2

- "...korkeakoulujen autonomian periaatteen mukaisesti päävastuu korkeakoulutuksen laadunvarmistuksesta kuuluu kullekin korkeakoululle itselleen..." (Berliinin kommunikea)
- ENQA, mm.
 - Korkeakouluilla tulee olla laatupolitiikka
 - Korkeakouluilla oltava viralliset mekanismit kehittää koulutustaan ja tutkintojaan
 - Korkeakoulujen tulee kerätä, analysoida ja käyttää asiankuuluvaa tietoa tehokasta koulutuksen ja muun toiminnan johtamista varten
- OPM:n nimittämän työryhmä, mm.
 - LVJ ovat osa toiminnan ohjaus- ja johtamisjärjestelmää
 - Kattavat korkeakoulujen koko toiminnan
 - Nivoutuvat osaksi korkeakoulun normaalia toimintaa

MITEN YLIOPISTOISSA LAADUNVARMISTUS ON YMMÄRRETTY JA VASTAANOTETTU?

Tutkimuskysymykset

15.2.2007

sivu 4

Tutkimuskysymys	Aineiston keruu
1. Miten laitosjohtajat suhtautuvat laadunvarmistusjärjestelmiin (LVJ)?	Kyselyt yksiköiden johtajille (n = 238)
2. Miten laatu ymmärretään? 3. Miten laatua voidaan varmistaa? 4. Miten laadunvarmistusjärjestelmät soveltuvat yliopiston strategiseen kehittämiseen? 5. Mikä merkitys auditoinnilla on yliopiston laadunvarmistusjärjestelmän kehittämiseksi?	Haastattelut (n = 25) yliopiston henkilökunnan ja opiskelijoiden kanssa

- Laatu
 - Korkealuokkaisuutena, erinomaisuutena, johdonmukaisuutena, toiminnan tarkoituksenmukaisuutena, rahan vastineena, toiminnan muutoksena, moraalisenä päämääränä
- Laatua
 - Kontrolloidaan, valvotaan, hallitaan, varmistetaan, arvioidaan, vahvistetaan, kehitetään

SIIS MITÄ?

Laadunvarmistus aikaisemman tutkimuksen valossa

15.2.2007

sivu 6

- Edut
 - Perustehtävien kehittyminen, päätöksenteon selkiytyminen & tasa-arvon lisääntyminen
- Haitat
 - Akateemisen vallan uusjako, epäluottamuksen syntyminen, byrokratian ja näennäispuuhastelun lisääntyminen
 - Laadunvarmistusjärjestelmän ylläpitäminen kuluttaa resursseja

Mitä laatu on?

15.2.2007

sivu 7

- Johdonmukaisuus (12 mainintaa)
- Toiminnan tarkoituksenmukaisuus (11)
- Erinomaisuus (6)
- Korkealuokkaisuus (2)
- Rahan vastine (2)
- Moraalinen päämäärä (1)

Kuka laadun määrittää?

15.2.2007

sivu 8

- Yliopiston sisäiset (28 mainintaa)
 - Tiedeyhteisö (10)
 - Yliopiston henkilökunta (10)
 - Opiskelijat (8)
- Yliopiston ulkopuoliset tahot (15)
 - Työelämä ja yhteiskunta (10)
 - Rahoittaja (3)
 - Lainsäädäntö (2)

Kuka laadusta vastaa?

15.2.2007

sivu 9

1. Virallinen (10 mainintaa)
2. Kollektiivinen (10)
3. Yksilöllinen (9)

Niin, kenellä on vastuu? Kollektiivinen vastuu tarkoittaa yleensä sitä, et se on kasvoton ja se ei oo niinku ei kenenkään vastuuta ja että siitä tulee helposti sellasta normatiivista sääntöjen tekemisen muodossa sitten se vastuun jakaminen että. Se on myös niitä varmaan perustavaa laatua olevia kysymyksiä tälle organisaation kulttuurille, kenellä on vastuu tän työstä ylipäänsä, kenellä on vastuu siitä työn kehittämisestä ja viime kädessä se on kyllä tietyl tapaa se on työntekijä, mutta silti se yksilöllinen vastuu ei tarkoita sitä, etteikö se tapahtuisi yhteistyössä muitten kanssa, keskustelemalla muitten kanssa, dialogissa muiden kanssa ja se on ehkä se kovin paikka tässä nyt organisaatioille (KH9).

Mitä laadunvarmistus on?

15.2.2007

sivu 10

1. Hallinta ja seuranta (16 mainintaa)
2. Kehittäminen (9)
3. Kontrolli ja valvonta (4)
4. Vuorovaikutus (2)
5. Ennakointi ja tehostaminen (2)

LVJ:n nykytila laitosjohtajien arvioimana

15.2.2007

sivu 11

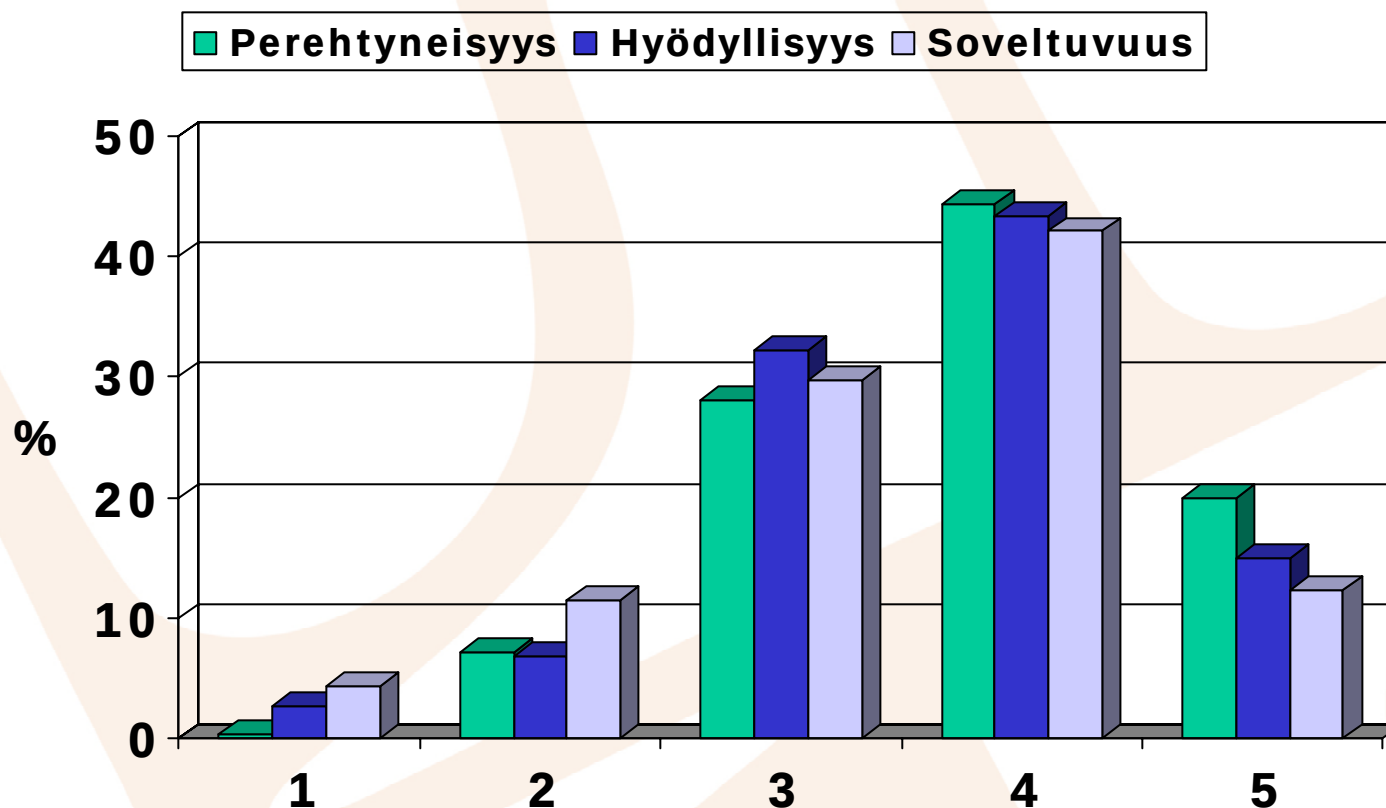
	Yliopisto	Yksikkö
Puuttuva	6.9 (16)	10.7 (25)
Alkava	39.7 (92)	34.2 (80)
Kehittyvä	37.1 (86)	38.9 (91)
Edistynyt	6.0 (14)	9.8 (23)
EOS	10.3 (24)	6.4 (15)
Yhteensä	100 (232)	100 (234)

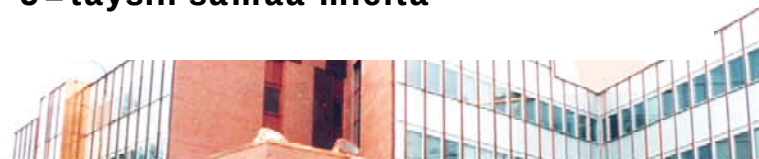
LVJ laitosjohtajien arvioimana (n = 228)

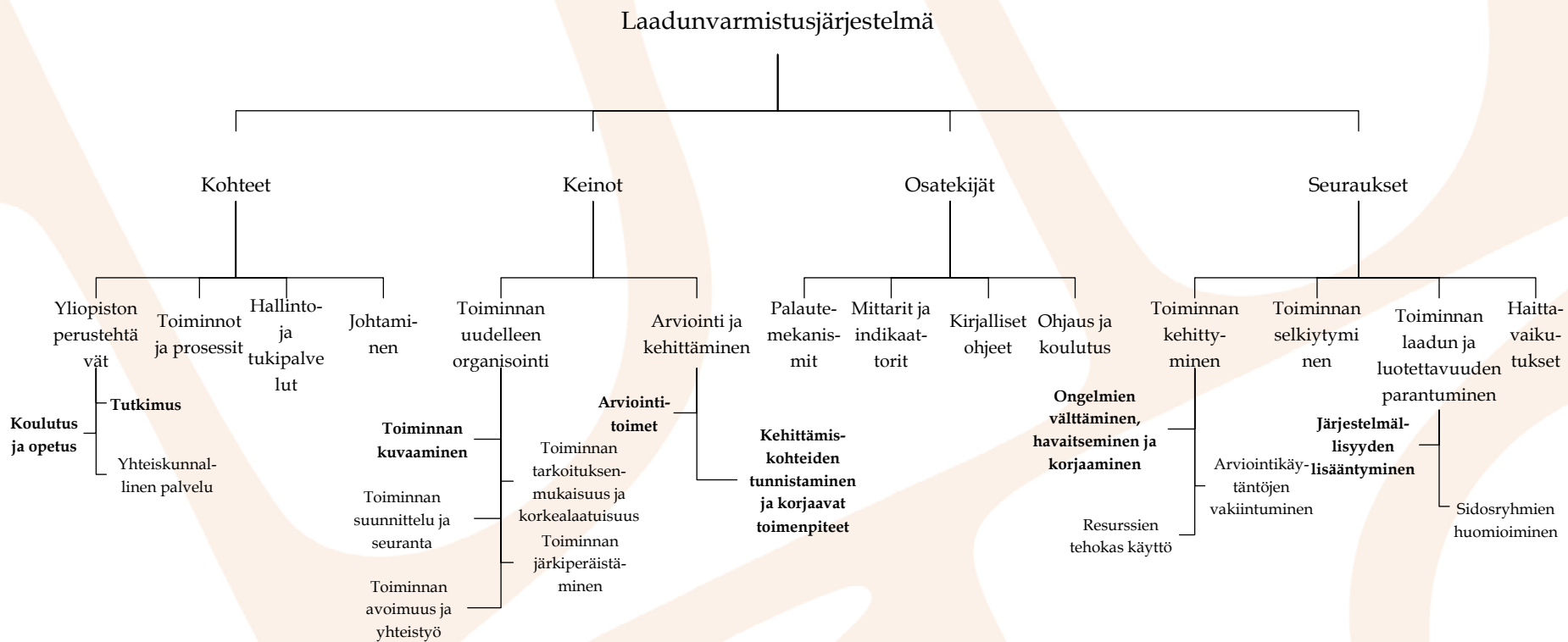
15.2.2007

sivu 12

Skaala: 1=täysin eri mieltä....
5=täysin samaa mieltä

LVJ keskeisimmät edut ja haitat

15.2.2007

sivu 14

Edut (n = 134)	Haitat (n = 118)
Arviointi ja kehittäminen (23 %)	Resursseja vaativaa (59 %)
Toiminnan selkiytyminen ja tehostuminen (13 %)	Lisäbyrokratian vaara (26 %)
Läpinäkyvyyden ja luotettavuuden parantuminen (11 %)	Mekaanisuuden ja kontrollin lisääntyminen (8 %)
Peruslaadun takaaminen (8 %)	Arvioinnin ja mittaamisen ongelmallisuus (3 %)
Strategiatyön tuki (8 %)	

- LVJ:n toivotaan ottavan huomioon tieteenalakulttuuriset erot
- LV jäsentää strategyötä ja antaa johdolle tietoa strategioiden toimivuudesta
- Keskushallinnossa kannatettiin laadunvarmistuksen kytkemistä osaksi tulosohejausta
- Muilla tasoilla ei kannatettu => vaarana ulkoisesti ohjattu ja näennäinen laatutyö

- Laadunvarmistusjärjestelmiä laaditaan yliopistojen omista lähtökohdista
- Auditointikriteerit kuitenkin taustalla
- KKA:han luotetaan auditoijana => pelkona auditoinnin yliyhdenmukaistava vaikutus

LVJ:n kehittäminen ja käyttöönotto vaatii

15.2.2007

sivu 17

- Motivaatiota ja sitoutumista
- Oikeaa asennetta laatutyöhön
- Riittäviä resursseja
- Vuorovaikutusta ja viestintää
- Kokonaisnäkemyistä laatuasioissa

- Laadunvarmistus tullut jäädäkseen, mutta missä muodossa => tulevaisuus näyttää

No, mä kuvittelisin, että se järjestelmä on niin osa tätä tavallista arkea, ettei siitä oo enää paljon tarvis puhua, että se vaan on tällainen itsestään selvä systeemi täällä. (TDK2)

1. Erilaisille laatukäsityksille on annettava sijaa yliopistoissa.
2. Laadunvarmistusjärjestelmässä on tuotava esille, kuka vastaa ja määrittää laadun yliopiston eri tasoilla.
3. Laadunvarmistusjärjestelmässä on mahdollistettava erilaiset laadunvarmistuksen tavoitteet.
4. Laadunvarmistusjärjestelmässä on hyödynnettävä eri laatukäsityksille sopivia laadunarvioinnin kriteereitä.

5. LVJ:n on tunnistettava yliopiston ja tieteenalojen erityispiirteet.
6. Laatu työtä on resursoitava riittävästi yliopiston eri tasoilla.
7. Vuorovaikutus, viestintä ja koulutus ovat tärkeitä.
8. Laadunvarmistus työkuultuurin murroksena ja rohkeutena puuttua epäkohtiin.

Käytännön haasteet

- Miten yhteensovittaa erilaiset ymmärrykset laadunvarmistuksesta?
- Miten perustella laadunvarmistuksen pitkäkestoinen hyöty?
- Missä määrin yliopistot voivat oppia toisilta (koulutus)organisaatioilta laadunvarmistuksesta?

Tutkimushaasteet

- Mitä aiottuja ja ei-aiottuja seurauksia laadunvarmistuksella on?
- Mikä on laadunvarmistuksen vaikuttavuus?
- Eroavatko yliopistojen ja muiden koulutusorganisaatioiden, erityisesti ammattikorkeakoulujen, laadunvarmistus toisistaan?

Kahden vuoden päästä Korkeakoulujen arviointineuvosto ja opetusministeriö toteaa, ettei tää ollukaan hyvä idea. No, tehdäänki vähän erilailla. Tää on niinku ulkoa tullut, sinänsä hyvä idea, mutta tavallaan mieltii, et miten se muuttuu ja vaikuttaaks, tuleeks siitä, jos se muuttuu turhaks työks. Ja tulee vähä semmonen et no, entäs sitte, et meillon tää ja tää on hyvä ja me toimitaan hienosti, mutta mitä me siit kostutaan siis tavallaan tähän ulkopuoliseen toimijaan nähden, et saadaanks siitä jotaki bonusta. Et itte vaan niinku toivoo, et palkinnoks riittäis se, että asiat toimii nopeemmin ja paremmin ja täsmällisemmin. Must seki on ihan riittävän hyvä tulos. (TDK1)

Jani Ursin

Erikoistutkija, KT

Koulutuksen tutkimuslaitos

PL 35

40014 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

p. 014 260 3272

Sposti: jani.ursin@ktl.jyu.fi

Esitys löytyy osoitteesta:

